

Türkçe Eğitiminin Temel Kavramları

Erol OGUR¹

GİRİŞ

İnsanoğlunu yaratılmış bütün varlıklar arasında en üstün ve şerefli kılan en önemli özelliği akıl ve düşünce sahibi olmasıdır. İnsan, akli ve sahip olduğu zekâsı ile aynı zamanda iletişime açık sosyal bir varlıktır. Akıl bir ürün olan düşünce, insanda tek başına var olamaz. Bunun ortaya çıkabilmesi için dil denilen bir vasıtaya ihtiyaç vardır. İnsanoğlunun var oluşundan bugüne sahip olduğu dil varlığı, onun çevresini anlamasına, iletişim kurmasına, varlığı sorgulamasına ve bilgiyi üretmesine zemin hazırlamıştır.

Dil, insana özgü bir iletişim aracıdır. Birçok özelliği ve çeşidi olmak yanında en önemli görevi iletişim aracı olmasıdır. İnsan, dil aracılığıyla hem düşünür hem de düşünceyi üretir. Daha önceki kuşakların ürettiği bilgi ve hayat tecrübeleri dil varlığı ile hem saklanır, korunur ve nesilden nesile aktarılır. Kültür dediğimiz, insanlığa ait değerler içerisinde de hem üretici hem de aktarıcı özelliğiyle dil çok önemli bir yer tutar.

İnsanın eğitimi sürecinde dil eğitimi de şüphesiz çok gerekli ve önemli bir yer tutmaktadır. Yeryüzüne yayılmış farklı toplumların meydana getirdiği kültür varlığının dil eğitimi yoluyla bireylere kazandırılması en önemli amaçlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülkemizde de yeni yetişen nesillere kimlik kazandırmak, milletimizin sahip olduğu kültür varlığını tanıtmak ve onlara kendilerini sözlü ve yazılı olarak en doğru ve en güzel şekilde ifade edebilme

¹ Doç. Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, ogur@uludag.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-7710-3361

- › Yazılı sınavlar
- › Konu sonu izleme testleri
- › Tema sonu değerlendirme
- › Çoktan seçmeli testler

B. Süreç Odaklı Değerlendirme: Şu aşamalardan meydana gelir:

- › Ders ve etkinliklere katılım (özellikle 1-3. Sınıflar)
 - › Ders içi performans
 - › Genel performans
- › Süreçte öğrenci performansını belirlemeye yönelik çalışmalar (4-8. Sınıflar)
- › Süreç değerlendirme yaklaşımında alternatif ölçme-değerlendirme araç ve yöntemleri (Göker, 2018)

KAYNAKLAR

- Arıcı, A. F., & Taşkın, Y. (2019). Okuma becerisinin diğer dil becerileriyle ilişkisi. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 5(2), 185-194.
- Aksan, D. (1998). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim I*, Ankara: Türk Dil Kurumu. http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bilimsanat&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5a059159cb51b1.35434635
- Cemiloğlu, M. (2015). *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi*, Bursa: Alfa Aktüel Yayınları.
- Çapan, S. (1987). Psikodilbilimi ve dil edinimi. *I. Dilbilim Sempozyumu*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 26-27.
- Çekin, A. B. & Çalışkan, H. (2020). Dil ve Kültür Üzerine. *Language Teaching and Educational Research*, 3(1), 163-175.
- Durmuş, M. (2018). Dil Öğretiminin Temel Kavramları Üzerine Düşünceler: Yabancılara Türkçe Öğretimi Mi, Yabancı Dil veya İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretimi mi?. *Türkbilig*, (35), 181-190.
- Henrici, G. – Riemer, C. (2007). *Zweitsprachenerwerbsforschung*, (Karl-Richard Bausch, Herbert Christ, H.-Jürgen K., Ed.), *Handbuch Fremdsprachenunt erricht*, A.Francke Verlag, Tübingen und Basel.
- Dağabakan, F. Ö., & Dağabakan, D. (2007). Dil ve çocukta dil gelişim kuramları. *Milli Eğitim Bakanlığı, Üç Aylık Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 36(174), 155-160.
- Demirel, Ö. (2006). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Göçer, A. (2018). *Süreç ve Sonuç Değerlendirme Yöntem ve Araçlarıyla Türkçe Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme*, Ankara: Pegem Akademi.
- Güneş, F. (2013). Türkçede metin öğretimi yerine metinle öğrenme. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 11, 603-637.
- Güneş, F. (2013a). *Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller*. Ankara: PegemA Yayınları.
- Kahramanoğlu, R. (2019). Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlığına yönelik yeterli düzeyleri üzerine bir inceleme. *Journal of International Social Research*, 12(65), 827-840.

- Karadağ, Ö. (2012). Anlama becerileri açısından Türkçe dersi öğretim programına (6, 7, 8. sınıflar) eleştirel bir bakış. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 36(1), 97-110.
- Kerimoğlu, C. (2014). *Kuram ve Uygulamalarla Dilbilim Göstergibilim ve Türkoloji-Genel Dilbilime Giriş*, Ankara: Pegem Akademi.
- Klein, W. (1984). *Zweitspracherwerb - Eine Einführung*, Athenäum Verlag, Königstein.
- Lüle Mert, E. (2021). Sözcük Dağarcığı ve Dilbilgisi Eğitiminin Temel Kavramları. İçinde Hülya Yazıcı (Editör), *Dil Eğitiminin Temel Kavramları* (s. 107-162). Ankara: Anı Yayıncılık,
- MEB (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı*, Ankara.
- Oruç, Ş. (2016-a). Türkçede ana dil ve ana dili. *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, 2(1), 311-322.
- Oruç, Ş. (2016-b). Ana dili, ikinci dil, iki dillilik, yabancı dil. *Akademik Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 4, 280-290.
- Özbay, M. (2008). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özçelik, D. A. (1992). *Eğitim Programları ve Öğretim*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Sağır, M. (2007). Ana dil mi, ana dili mi. *Turkish Studies*, 2(2), 540-544.
- Saussure, F. (1985). *Genel Dilbilim Dersleri*, Çev. Berke Vardar, Birey ve Toplum Yayınları.
- Şen, Ü. (2022). Dil Eğitiminin Temel Kavramları. İçinde: Ülker Şen (Editör), *Dil Eğitiminin Temel Kavramları*, (s. 1-22), Ankara: PegemA Yayınları.
- Vardar, B. (1998). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: ABC Kitabevi.
- Variş, F. (1976). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No: 53.